

Studie och Yrkesvägledarprogrammet

Verksamhetsberättelse för 2020/2021

Verksamhetsplan för 2021/2022

*Ron Mahieu
Ordförande i rådet för
studie- och yrkesvägledarprogrammet*

Beskrivning av programmet

Inom studie- och yrkesvägledarprogrammet utbildas studenterna för att kunna hjälpa andra att välja karriär genom att visa på möjliga vägar genom utbildning och arbetsliv. Inom programmet får studenterna bland annat fördjupa sig i hur samhälle, arbetsliv och utbildning organiseras. Stor vikt läggs vid förståelse och insikt om människors karriärmönster och hur studenterna som vägledare kan hjälpa till att hantera frågor och funderingar kring val av utbildning, yrke och karriär. Förutom individuella samtal med elever och studenter tränas studenterna i att informera större grupper, föräldrar, lärare och annan skolpersonal som har frågor kring studie- och yrkesval. För att förstå människors beteenden och därigenom kunna möta och vägleda på bästa sätt ingår studier i beteendevetenskapliga ämnen.

Programmet, på 180 högskolepoäng, innehåller totalt 17 kurser. Kurserna behandlar olika kunskapsfält som tillsammans är viktiga delar i en studie- och yrkesvägledarexamen. En del kurser betonar samhällsvetenskapliga frågor som syftar till att ge kunskaper om hur samhälle, arbetsliv och utbildning organiseras och fungerar. Andra kurser har ett mer beteendevetenskapligt fokus. Kurserna inrymmer de grunder i psykologi, pedagogik och sociologi som är nödvändiga för att förstå människors beteenden på ett sådant sätt att man kan fungera som karriärvägledare, men även som undervisare och kommunikatör. Ett flertal kurser inriktas specifikt på karriärutveckling och vägledning. I dessa kurser utvecklar studenterna sina kunskaper och färdigheter med inriktning mot kommunikation och samtal. Särskild vikt läggs vid kunskap om och förståelse för människors karriärmönster och hur vägledare kan hjälpa dem att hantera frågor och funderingar kring val av utbildning, yrke och karriär.

Under sin utbildning gör studenterna praktik, huvudsakligen i grund- och gymnasieskolan. Praktiken, två perioder, omfattar totalt cirka 15 veckor. Den första perioden (6 veckor) är studenterna mest i grundskolan. Den andra perioden (8 veckor) ligger närmare slutet av utbildningen och studenterna kan placeras inom olika områden. Det kan vara gymnasieskolan eller andra organisationer i samhället som bedriver studie- och yrkesvägledning. I utbildningen ingår också vetenskaplig teori och metod i syfte att stimulera ett vetenskapligt förhållningssätt till yrket och för att ge kunskap om metoder för insamling och analys av data. Utbildningen avslutas med ett examensarbete i form av ett uppsatsskrivande. Studenterna utför ett mindre forskningsarbete med relevans för studie- och yrkesvägledningsområdet.

Utbildningen till studie- och yrkesvägledare är en sammanhållen treårig utbildning som erbjuds enbart med full studietakt, både som campus- och distansutbildning. Vid Umeå universitet finns även en kortare utbildning som leder till en studie- och yrkesvägledarexamen. Den kortare utbildningen, på 90 högskolepoäng, har funnits sedan 2014 och vänder sig till personer som redan har annan examen eller andra studier av minst 90 hp, varav 60 hp relevant för studie- och yrkesvägledarutbildningen. Den inleds med 30 högskolepoäng överbyggande kurser i studie- och yrkesvägledning, teorier, modeller och metoder för karriärvägledning samt samhällsvetenskap. Efter godkända studier läser studenterna det sista året i det treåriga studie- och yrkesvägledarprogrammet på distans, med ett fåtal campusförlagda träffar.

Programrådssammansättning

Programrådet för studie- och yrkesvägledarprogrammet 2020–2021

Ron Mahieu (ordf.), Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap (TUV)
Annica Brännlund, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap
Maria Söderholm, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap (sedan Vt21)
Thomas Mejtoft, Institutionen för tillämpad fysik och elektronik
Christer Mårtensson, Pedagogiska institutionen (sedan Vt21)
Veronica Strandh, Statsvetenskapliga institutionen (sedan Vt21)

Christina Sander Nordin (adj.), studieadministratör SYV-programmet (TUV och LH)
Jeanette Haglund, yrkeslivsrepresentant, Chef SYV-verksamhet Umeå kommun (adj. sedan Vt20)
Kenneth Backlund, Handelshögskolan, Enheten för nationalekonomi (adj. vid ett antal möten Vt21-Ht21)
Fredrik Andersson, utbildningsledare Lärarhögskolan (adj. Ht20-Vt21) Har slutat. Ny rekrytering pågår.

Studentrepresentanter:

Therese Goossen, (från och med Ht20)
Simone Viebke (från och med Vt21)

Nyckeltal för studie- och yrkesvägledarprogrammet (reguljär/distans)

Nyckeltal antagning

Studie- och yrkesvägledarprogrammet	Antagna 2015	Antagna 2016	Antagna 2017	Antagna 2018	Antagna 2019	Antagna 2020	Antagna 2021
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal) ¹	30/30	30/30	30/30	30/24	30/24	30/30	30/35
Antal förstahandssökande ²	49/180	57/244	49/248	50/198	31/159	44/149	36/216
Antal förstahandssökande per plats	1,6/6,0	1,9/8,1	1,6/8,3	1,7/8,3	1,0/6,6	1,5/5	1,2/6,2
Antal registrerade nybörjarstudenter ³	42/30	42/27	20/13	27/20	30/22	27/26	34/38

Antalet antagna studenter varierar något under de senaste åren men i stort är utvecklingen relativt stabil. En minskning under främst 2017 har kontrats av en uppgående trend under de senaste åren. Det är framför allt distansutbildningen som drar många sökanden, med högt antal förstahandssökande per plats. Det är angeläget att det totala antalet utexaminerade förblir konstant, därför är antalet antagna studenter ett viktigt instrument att säkerställa en hög examensfrekvens. Eftersom det finns en risk för avhopp eller avbrutna studier kan intaget vara högre än det planerade antal studenter som förväntas examineras. Samtidigt måste programmets utbildningskvalitet hålla hög nivån, och avhopp minimeras. Stöd och uppföljning är därför essentiella aktiviteter som behöver samordnas.

I nedanstående tabell kan programmets genomströmning följas per år och efter termin. Siffrorna visar en relativt stabil genomströmning, fast det finns ett tapp mellan några terminer under senare år. Ingångsvärden för antalet registrerade studenter på första kursen har betydelse för fortsättningen i de följande terminer och antalet antagna studenter har därför speciellt höjts hösten 2021 (i överensstämmelse med slutsatserna från dialogmötet mellan ordförande i rådet för studie- och yrkesvägledarprogrammet och Lärarhögskolans ledning, november 2020).

Nyckeltal genomströmning (reguljär/distans)

Studie och Yrkesvägledarprogrammet	Antagna hösten 2017	Antagna hösten 2018	Antagna hösten 2019	Antagna hösten 2020	Antagna hösten 2021
Antal registrerade på första kursen ⁴	20/13	27/20	30/22	27/26	34/38
Antal registrerade på sista kurs termin 2	19/13	22/20	30/20	26/23	-
Antal registrerade på första kurs termin 3	19/13	23/19	30/18	22/21	-
Antal registrerade på sista kurs termin 4	19/12	20/20	28/18	-	-
Antal registrerade på första kurs termin 5	20/13	18/20	31/19	-	-
Antal registrerade på sista kurs termin 6	21/15	21/20	-	-	-

¹ Enligt Lärarhögskolans styrelsebeslut som fattas i april månad varje år.

² Enligt UHR statistik <https://statistik.uhr.se/>

³ Enligt Ladok

⁴ Enligt Ladok

Nyckeltal Överbryggande termin

Överbryggande termin består av ett kurspaket fristående kurser som läses under vårterminen. Efter godkända studier i de överbyggande kurserna läser studenterna termin 5 och 6 i det treåriga studie- och yrkesvägledarprogrammet på distans. Studenterna blir då program- och inriktningsmärkta LYSYV-DIOB och får samma kullmärkning som övriga programstudenter som läser 5:e resp. 6:e terminen. Som en konsekvens av strukturförändringen i SYV-programmet har en revidering av den överbyggande termin varit nödvändig. Kurser har bytt plats och kursplaner har reviderats. Det nya kurspaketet kan läsas från Vt22.

Det nya kurspaketet är avsett för personer som har en lärar- eller socionomexamen om minst 180 hp och består av följande kurser: Studie- och yrkesvägledning för lärare och socionomer 12,5 hp (6SY039), Politik, förvaltning och arbetsmarknad 7 hp (6SY040), Karriärvägledning - teorier, modeller och metoder 10,5 hp (6SY041).

Överbryggande termin Fristående kurspaket	Registrerade våren 2017	Registrerade våren 2018	Registrerade våren 2019	Registrerade våren 2020	Registrerade våren 2021
Antal registrerade på första kurs termin 5	27	25	32	31	34
Antal registrerade på sista kurs termin 5	23	27	28	27	30
Antal registrerade på första kurs termin 6	24	23	24	28	27
Antal registrerade på sista kurs termin 6	23	23	27	28	-

När det gäller genomströmning för överbyggare ser bilden ungefär ut som vid det reguljära programmet. Det finns ett tapp på några studenter i nästan varje terminer i varje årskull. Även här gäller att intaget kan vara något högre så att examinationsfrekvensen håller målet av 30 utexaminerade via överbyggaringången.

Nyckeltal examina (oavsett kull och form)

Studie- och yrkesvägledarprogrammet	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal som tagit ut examen ⁵							
Kvinnor	40	59	51	53	64	51	48
Män	11	13	10	14	10	6	12
Totalt	51	72	61	67	74	57	60

I programmet medverkar fyra kursansvariga institutioner; Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Institutionen för statsvetenskap, Pedagogiska institutionen och Handelshögskolan, Enhet nationalekonomi. Därutöver medverkar ibland lärare från andra institutioner med inslag i olika kurser. I samband med tillkomsten av en ny programstruktur 2020 har flera kursplaner reviderats och nya skapats. En granskning av matrisen (kurser, examensmål och FSR) påbörjats Vt21. Samtal förs med medverkande institutioner, kursansvariga lärare samt studenter inom studie- och yrkesvägledarprogrammet. Översynen beräknas vara klar Vt22.

Den nya programstrukturen har trätt i kraft hösten 2020, vilket betyder att det finns olika programstrukturer som löper parallellt under ett antal år. Programmets struktur ändrades på så sätt att flera kurser bytt plats, en del kurser har minskat och andra fått större poängttilldelning. Flera nya kursplaner finns, några ska revideras under Vt22. De förändringarna i SYV-programstrukturen krävde också anpassningar i *de Överbryggande kurser för utbildning till studie- och yrkesvägledare* 30 hp. Den nya programstrukturen påverkade den överbyggande terminen och har medfört ett behov att revidera kurserna. Även kursernas placering under den överbyggande terminen påverkades och behörighetskraven för dessa kurser. Kursplanerevidering för överbyggare är klar och den nya överbyggarterminen kan starta Vt22.

Verksamhetsberättelse för programmet

Verksamhetsberättelse (VB) och verksamhetsplan (VP) syftar till uppföljning respektive utveckling av utbildningsprogram. Utbildningens VB innehåller en analys av hur programmet systematiskt integrerar nedanstående perspektiv.⁶

Forskningsanknytning

Viktiga forskningsområden med kopplingar till vägledningsområdet är utbildningsvetenskap, pedagogik och pedagogiskt arbete, samt forskningsfält som berör skolan, arbetslivet och samhället. Flera av de i SYV-programmet medverkande institutioner bedriver forskning som har relevans för studie- och yrkesvägledning. Vid Statsvetenskapliga institutionen, till exempel, bedrivs forskning kopplad till lärande, ledarskap och skolorganisation. Vid Pedagogiska institutionen bedrivs forskning om skolan, läraryrket och lärande, och vid Enheten för national ekonomi riktas forskningsfrågorna på arbetsmarknaden och samhällsutvecklingen, bland annat. Forskningen som ligger närmast studie- och yrkesvägledning sker framför allt vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap (TUV). Det handlar till exempel om övergångar mellan skolan och arbetslivet, karriärutveckling, karriärvägledning, och lärande om och i arbetslivet. Flera av de medverkande lärare i SYV-programmet är disputerade och har mångårig forskningserfarenhet. Ibland medverkar gästföreläsare och doktorander i flera av SYV-programmets kurser (doktoranderna genom sina utbildningsuppdrag). Åtskilliga forskningsprojekt har genom åren genererat litteratur och artiklar som lärarna också använder i utbildningen.

En viktig forskningsprofil vid TUV är utbildningspolicy och ungas övergångar (UPU) som omfattar forskning om utbildningspolicy och utbildningspolitik samt forskning om ungas karriärer inom ungdomsskolan i individuellt, institutionellt och politiskt perspektiv. Tyngdpunkten i forskningen ligger på svenska förhållanden, men relateras genomgående till nordiska, europeiska och globala sammanhang. UPU engagerar ett 20-tal seniora och juniora forskare, flertalet från TUV. Forskarna kommer från flera discipliner, pedagogiskt arbete, pedagogik, socialt arbete, kulturgeografi, statsvetenskap och ekonomisk historia. UPU:s forskning är av hög relevans för lärar- och skollärdarutbildningar. För landets studie- och yrkesvägledarutbildning utgör UPU med sin forskning om ungas övergångar och karriärval den idag främsta forskningsmiljön i Sverige. Profilen leds av Lisbeth Lundahl vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap. Nedan följer några exempel av olika forskningsprojekt.

Mellan utbildning och arbete.

En kvalitativ longitudinell studie av ungdomars utbildnings- och karriärvägar i svensk landsbygd (2015-2024). I det här projektet undersöks landsbygdsungdomars övergångar från skola till arbete/högre utbildning, och vad som över tid påverkar studie- och yrkesval samt val av bostadsort. Genom att följa ungdomarna under en längre tidsperiod är syftet med projektet att nå kunskap om vad som påverkar deras studie- och yrkesval över tid, och hur övergångarna kan förstås i ljuset av stora regionala skillnader i landet vad gäller tillgång till arbete, utbildning, bostäder och offentlig service. I befintlig forskning om ungdomars övergångar finns få kvalitativa studier som följer ungdomar över tid, och i synnerhet saknas longitudinella studier av ungdomar uppvuxna på landsbygden. Det är i huvudsak ungdomar i urbana områden som studerats, vilket gör att det finns en okunnighet om de förhållanden som gäller för ungdomar i olika landsbygdsområden när det gäller övergångar från skola till arbete/högre utbildning. Projektansvarig är Maria Rönnlund.

Möjlighetsstrukturer och studie- och yrkesvägledning med höga insatser på gymnasiets språkintruktionsprogram

Detta är ett doktorandprojekt. Det är den förändrade kontexten för studie- och yrkesvägledare och möjlighetsstrukturerna för de unga nyanländas handlingshorisonter samt utbildningsstrukturen för nyanlända i grundskolan och övergången till språkintruktionsprogram som står i fokus i projektet. Att vara ungdom på gymnasiet innebär ofta att stå inför en rad svåra framtidsfrågor om till exempel utbildningsvägar och yrkesval. På gymnasiets språkintruktionsprogram står vissa av eleverna även inför andra skolrelaterade framtidsfrågor som är kopplade till migration och möjligheter att få stanna i Sverige. Under flyktingvågen 2015-2016 tog Sverige emot fler flyktingar per capita än något annat europeiskt land. Mottagandet av de många nyanlända förändrade förutsättningarna för arbetet i de svenska skolorna och ökade pressen på skolpersonalen. Doktorand är Jonna Linde.

⁶ Umu kvalitetssystem för utbildning

Glesbygdungdomars karriärlärande online

Projektet handlar om glesbygdungdomars karriärlärande via internet där syftet är att få en fördjupad bild av webbaserade kontexters roll och betydelse i ungas karriärval. Avhandlingsarbetet består av två delstudier; en första med kartläggning av erfarenheter och uppfattningar om webbaserade karriärresurser och en andra som fokuserar deras upplevelse av och reflektioner kring att använda webbaserade karriärresurser som en del av deras karriärvalsprocess i slutet av gymnasiet. Den första delstudien har påbörjats och fungerar vägledande för den andra, varför vissa justeringar troligtvis kommer att göras längs vägen. Eventuellt kommer också studie- och yrkesvägledare inkluderas i studien för att bidra med perspektiv från den geografiska platsen och skolans verksamhet. Doktorand är Anna Pallin.

Att komma vidare. Unga utan fullständig grundskola och stödet för att finna framtidsvägar i olika lokala kontext

Att förbättra stödet för unga som väljer utbildning och yrke är en viktig politisk fråga. Tillgången till utbildning och arbete och hur unga tänker om sina framtidsvägar varierar starkt lokalt. Unga utan kompletta grundskolebetyg hänvisas till introduktionsprogram (IM) för att bli behöriga till ett nationellt gymnasieprogram eller få arbete. De lokala skillnaderna är stora även rörande andelen unga som går på IM, hur de läggs upp och vilket stöd unga får i övrigt för att komma vidare i livet. Projektansvarig: Lisbeth Lundahl. Projektperiod: 2018-02-01 – 2022-02-01.

Forskarskola *FinnFram*

Vetenskapsrådet har under 2021 beviljat 40 miljoner kronor till en ny forskarskola som kommer att ledas från Umeå universitet. Forskarskolan ska förstärka landets lärar-, studie- och yrkesvägledarutbildningar med vetenskaplig kompetens som ska tydliggöra karriärlärande, karriärvägledning och övergångar mellan skola, fortsatt utbildning och arbete. Karriärvägarna har blivit mer komplexa och riskfyllda. Detta drabbar i synnerhet individer som saknar gymnasieutbildning, vars föräldrar är lågutbildade, som har en utomnordisk bakgrund och individer med funktionsvariation. Det tar längre tid att etablera sig på arbetsmarknaden idag än för 30 år sedan. Undervisningen har ett innehåll som inkluderar karriärvägledning och har därmed förmodligen aldrig varit så viktigt som idag, särskilt för dem i utsatta positioner. Forskarskolan anordnas i samarbete mellan Umeå, Stockholm, Göteborg och Malmö universitet och omfattar 9 doktorander. Tre av dessa kommer att börja vid Umeå universitet. Namnet på forskarskolan är *Finna vägar i en tid av stora framtidsutmaningar (FinnFram)*. En Forskarskola inriktad på karriärlärande, karriärvägledning och övergångar mellan skola, fortsatt utbildning och arbete.

Internationalisering

I dagens informationsflöde och internationalisering behöver SYV-studenterna ha kunskap om utvecklingen internationellt och om kunskapssök på internet med hjälp av IT. Inom programmet ger vi våra studenter internationella perspektiv. Lärarna vill ge studenterna en beredskap för att kunna handskas med internationella problem- och frågeställningar och ge dem förutsättningar för att kunna arbeta i mångkulturella miljöer samt förbereda dem för en alltmer internationell framtid. Det finns internationell kurslitteratur och en interkulturell och global dimension i flera kurser. I ökande grad har lärarna i sin undervisning refererat till internationell forskning och använt aktuella artiklar publicerade i internationella tidskrifter som är peer-reviewed.

Internationaliseringsarbetet bör vara större än så. Trots att forskare och lärare deltar i internationella nätverk är mobiliteten hos studenterna i Studie- och yrkesvägledarprogrammet fortfarande låg. Det finns få utbyten. Programrådsordförande har under 2020 haft Zoom-möten med dåvarande utbildningsledare för SYV-programmet, Anna-Karin Lidström Persson och internationaliseringsansvarig Ahmad Hussein från Lärarhögskolans kansli. Syftet med dessa möten var att diskutera och utveckla internationaliseringsarbetet i programmet. COVID-pandemin har starkt begränsat vårt arbete. Till sist var deltagarna tvungna att lägga utvecklingsarbetet på is. Gruppen bestämde att senarelägga ett tänkt besök till de utländska lärosäten, på obestämd tid. Pandemin har även påverkat de internationella studentutbytena. SYV-rådets ordförande har under 2020 haft kontakt med representanter från utländska lärosäten för att sondera terrängen när det gäller utökning av internationella kontakter. Även här gäller att arbetet kommer att kunna fortsätta när pandemin är över och situationen är återställd på den internationella arenan. Fortfarande är det osäkert.

Jämställdhet

I likhet med Umeå universitets vision har programrådet för studie- och yrkesvägledarprogrammet en ambition att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra hela verksamheten samt alla programmets medarbetare och studenter. Det finns en diskrepans när det gäller könsfördelning bland SYV-studenter. Merparten av de programstudenterna är kvinnor. Av de 60 studenter som tog ut examen 2021 var antalet kvinnor 48. För att öka balansen mellan könen kan marknadsföring av SYV-programmet rikta sig tydligare till studenter av bägge könen.

Inom SYV-utbildningens kurser undervisar lärarna om problematiken med en könssegregerad arbetsmarknad. Speciellt SYV-studenter, som ska vägleda personer mot studier och framtida yrken, behöver få kunskap om och förståelse för de traditionella könsbundna yrkesval som finns i samhället. Arbetsmarknaden reproducerar ojämställdheten och könssegregering i arbetslivet. Särskilt vägledare har därför en viktig uppgift att bryta dessa invanda mönster och medverka till att skapa ett jämställt samhälle. Dessutom behöver studenterna kunskaper om hur det är att arbeta i en mångkulturell skola. Genusmedvetenheten och kunskapen om mångfald återkommer i flera av programmets kurser. Sedan hösten 2018 har undervisningen fått fler inslag om inkludering, till exempel om minoriteter, nyanlända och hbtq-personer.

Några kurser kan speciellt nämnas. *Beteendevetenskapliga grunder för karriärvägledning*, 5 hp (6SYO42) som gick Ht21 och en kommande större kurs *Karriärutveckling och social skiktning*, 22,5 hp (6SYO44) som går Vt22. Både kurser har fått ny kursplan under 2021. Ht23 startar kursen *Specialpedagogik för studie och yrkesvägledare*, 7,5 hp (kursplan skrivs nu), där de studerande utvecklar kunskaper i bemötande av individer med särskilda behov.

Samverkan och arbetslivsanknytning

Gästföreläsare från arbetslivet har bjudits in att delta i undervisningen. Det kan handla om verksamma studie- och yrkesvägledare från fältet. Vid den introducerande kursen i programmet, till exempel, deltog verksamma SYV:are från Umeå kommun. Även personer från myndigheter eller organisationer har deltagit under det senaste året. Några exempel är: representanter från Euroguidance, Universitets- och högskolerådet (UHR), Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) och olika folkhögskolor.

I syv-programmet ingår två längre praktikperioder. Den första praktiken sker inom grundskolan och den andra inom gymnasieskolan. Den senare praktikperioden kan också ske inom vuxenutbildningen, arbetsförmedlingen och privata vägledningsföretag. Studenterna får göra studiebesök och fältarbete i samverkan med det omgivande samhället under utbildningen (det finns flera exempel av kurser där studenterna besöker arbetsplatser och analyserar yrken och arbetslivet). Studenterna möter verksamma studievägledare, i fältet eller när dessa föreläser under studietiden. De studerade tar också del av andra studenternas erfarenheter från de olika arbetsplatserna. Syv-programmet förbereder studenterna att i första hand arbeta som vägledare inom skolan. Tidigare studenter från syv-programmet arbetar inom skolväsendet som studie- och yrkesvägledare och rektorer men också inom andra områden, bland annat Försäkringskassan, utbildningsföretag, arbetsförmedlingar, informatörer inom företag. I programmets kurser har alumni-studenter bjudits in att berätta om sin verksamhet.

Medverkande lärare och forskare i programmet har regelbundet kontakt med lärare, studie- och yrkesvägledare, rektorer och skolhuvudmän i regionen. Speciellt med Umeå kommun har kontakterna förstärkts under 2020-2021 sedan SYV-verksamheten i kommunen har omorganiserats och fått ny ledning. I SYV-rådet ingår en avnämarenrepresentant sedan Vt20. Det finns även utarbetade kontakter med andra organisationer i regionen. SYV-rådet och arbetslaget inom TUV har ett samarbete med andra svenska lärosäten som bedriver SYV-utbildning. Representanter från Malmö, Stockholm och Umeå träffas årligen vid en gemensam SYV-konferens. Under 2020 organiserade Umeå konferensen.

Till sist kan nämnas att ordförande i programrådet för SYV har under det senaste året presenterat SYV-programmets verksamhet i olika sammanhang. Till exempel vid Region Västerbottens Multibranscharenan och vid Universitetets kunskaps vecka 44 (fortbildning för verksamma lärare/syvar i hela landet), samt genom ett föredrag vid forskarskolan.

Hållbar utveckling

Studenternas och lärarnas kunskap och engagemang är en viktig resurs i SYV-programmets arbete för att bidra till en mer hållbar utveckling. Genom att hållbarhet integreras i utbildning ges studenter aktuella kunskaper och färdigheter som de kan använda som yrkesutövande studie- och yrkesvägledare när de möter sina elever och arbetsmarknadens hållbarhetsutmaningar, idag och i framtiden. Det innebär även att vårt samarbete med samhällets aktörer påverkas, när vi deltar i konferenser, eller när studenterna är vid sina praktikplatser. På alla fronter måste vi sprida kunskaper och ge goda exempel om, och för, en hållbar utveckling. Förändringstakten i arbetslivet har påskyndats av den pågående Covid-19 epidemin och i kombination med klimatförändringarna kommer fler nya yrken uppstå och andra försvinna. En viktig uppgift för lärarna i SYV-programmet är att hålla sig à jour med de pågående förändringarna i arbetslivet och samhället.

I kursen *"Karriärutveckling och Social skiktning"* 22,5 hp (6SYO44) belyses sociala aspekter av hållbarhetsutveckling i inslaget som handlar om mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet. Även i andra kurser berörs hållbarhetsperspektivet. I kursen *"Utbildningssystem"* 5 hp (6SYO43), till exempel, behandlas studie- och yrkesvägledarens yrkesetik. Även där ingår undervisning om hållbarutveckling och värdegrundsfrågor. I andra kurser exemplifieras även de ekonomiska aspekter av en hållbar utvecklingen. Kopplingen till arbetsmarknaden och förändringar av yrkesstrukturer i samhället ingår som en naturlig del i kurserna *"Politik och samhälle"* 15 hp (6ST000), och *"Introduktion till samhällsekonomi"* 7,5 hp (6NEO02) samt *"Arbetsliv och lärande"* 7,5 hp (6SYO36). Hållbarutveckling ingår även i flera andra kurser och i de forskningsprojekt som nämndes tidigare. Trots att det sker en del aktiviteter i olika kurser när det gäller hållbarutveckling så finns det möjlighet att arbeta mer integrerat och systematiskt med lärande för en hållbarutveckling och hållbar vägledning. Aktuell forskningslitteratur om hållbarutveckling bör ingå i varje kurs. Kunskap om betydelsen av vilka förutsättningar och villkor som krävs för en kvalitativt hållbar livslång vägledning är särskilt viktig för våra studenter.

Under covid-epidemin har undervisning och många fysiska möten ersatts med digitala möten via Zoom eller Teams. Flera medarbetare i SYV-programmet har upptäckt fördelarna med digitala möten och de vill även efter pandemin ha möjlighet att nyttja digitalteknik, när det är lämpligt. Sannolikt blir det generellt mindre resande när fysiska möten ersätts med digitala. Det skapas nya möjligheter för campus och distansutbildningen. Vidare arbetar SYV-rådet för möjligheten till fler res-fria möten, speciellt nationellt och regionalt. När en resa ska genomföras, till exempel vid praktikbesök, så försöker lärarna i första hand resa med kollektiva färdmedel och på ett så säkert, kostnadseffektivt och miljövänligt sätt som möjligt.

Studentinflytande och studentcentrerat lärande

I SYV-programmet kan studenterna påverka utbildningen på flera olika sätt: genom deltagande i utbildningen, via representation i SYV-rådet eller andra aktiviteter vid institutioner eller studentkåren. Vid institutionen för TUV finns till exempel ett Grundutbildningsutskott med plats för två studenter. I utskottet behandlas frågor som även berör SYV-programmet. Tyvärr så är dessa platser ofta vakant och just nu finns inga studenter representerade. Däremot finns sen länge två studentrepresentanter i SYV-rådet. Utöver frågor som direkt kan hänföras till programmet och dess kvalitet behandlar rådet även frågor av mer allmän- eller övergripen karaktär som berör studenternas utbildning. Det är viktigt för den pedagogiska utvecklingen av undervisningen i kurserna men även som en del av kvalitetssäkringen i programmet att studenterna har en stående punkt i SYV-rådets ärendelista vid möten.

Våra studenters åsikter om kurser och program är en viktig del i vårt utvecklingsarbete. Därför samlar vi in utvärderingar efter varje avslutad kurs. I ett antal längre kurser har vi startat med fler utvärderingsträffar, till exempel mitt i kursen. Rådet har som ambition att utöka dessa träffar även i andra kurser. Lärarna i programmet uppmuntrar studenterna att delta vid utvärderingstillfällena. Tyvärr är ofta inte alla studenter med när vi har avslut på kurser eller när vi har en muntlig utvärdering. Detsamma gäller de anonyma skriftliga kursutvärderingar, mittutvärderingen eller programutvärderingen som alla sker i digitalform på kursplattformen Canvas. Dessa utvärderingar är för studenterna ypperliga tillfällen att utöva sitt studentinflytande. För få studenter deltar, tyvärr. Det låter paradoxalt; å ena sidan vill studenterna ha mer inflytande, å andra sidan deltar många inte i utvärderingarna. Inom arbetslagen har lärarna diskuterat problematiken om lågt deltagande och de försöker inkludera den skriftliga utvärderingen tydligare än vid kursavslutet, på schemalagd tid. Kursutvärderingar eller sammanställningar av dessa publiceras efter slutförd termin på institutionernas webbsidor.

Verksamhetsberättelsens analys

Forskningsanknytning

Forskningsanknytningen i SYV-programmet är god. Det finns ett starkt etablerat forskningsfält kring studie- och yrkesvägledning vid Umeå universitet. I kurserna använder lärare aktuellt vetenskaplig litteratur och forskningsgruppen i Umeå har genererat flera böcker som används som kurslitteratur. Som exemplen ovan visade deltar doktorander vid olika kurser i programmet. En ny forskarskolan kring karriärvägledning kommer att ledas från Umeå universitet vilket skapar goda möjligheter att fördjupa programmets forskningsanknytning. Ett utvecklingsområde är att flera forskare i forskarskolan deltar i kurser med inslag om sin forskning. Det kan höja utbildningens kvalitet och öka studenternas motivation.

Internationalisering

I programmets undervisning får studenterna ett internationellt perspektiv. De senaste åren visat en positiv utveckling när det gäller användning av internationell kurslitteratur. I ökande grad har lärarna i sin undervisning refererat till internationell forskning och använt aktuella artiklar i renommerade tidskrifter som är peer-reviewed. Även inom examensarbeten ser vi en liknande utveckling när studenter refererar till internationell forskning. Den delen av internationaliseringsarbetet fungerar rätt så bra. Däremot finns stora förbättringsmöjligheter för lärar- och studentutbyten. Under perioden 2020-2021 har verksamheten nästan stått still, främst på grund av Covid-19 epidemin. Det finns dessutom fler möjligheten att bjuda in internationella gästföreläsare som kan deltar i olika kurser, även genom streamade föreläsningar.

Jämställdhet

Det finns en medvetenhet hos programmets lärare att jämställdhetsperspektivet är viktigt. I flera kurser behandlas frågor som berör jämställdhet och mångfald. Som redogörelsen visade finns det en stor överrepresentation av kvinnliga studenter som deltar i utbildningen. För att minska det ojämna intaget kan marknadsföring av SYV-programmet rikta sig tydligare till studenter av bägge könen.

Samverkan och arbetslivsanknytning

Samverkan med det omgivande samhället och arbetslivsanknytningen har blivit bättre de senaste åren. Ett starkare samarbete med Umeå kommun och Region Västerbotten, till exempel, har gett nya möjligheter till en god utveckling av SYV-programmet. SYV-rådet och arbetslaget inom TUV har ett samarbete med andra svenska lärosäten som bedriver SYV-utbildning. Det finns möjligheter att fördjupa det samarbetet mer under året.

Hållbarutveckling

Trots att det sker en del aktiviteter i olika kurser när det gäller hållbarutveckling så finns det möjlighet att arbeta mer integrerat och systematiskt med lärande för en hållbarutveckling och hållbar vägledning. Aktuell forskningslitteratur om hållbarutveckling bör ingå i varje kurs. Kunskap om betydelsen av vilka förutsättningar och villkor som krävs för en kvalitativt hållbar livslång vägledning är särskilt viktig för våra studenter. Det finns utrymme för fler diskussioner om hållbar vägledning mellan medverkande lärare.

Studentinflytande och studentcentrerat lärande

Tyvärr är ofta inte alla studenter med när vi har avslut på kurser eller när vi har en muntlig utvärdering. En kursutvärdering är för studenterna ett ypperligt tillfälle att utöva sitt studentinflytande. För få studenter deltar, tyvärr. Det finns förbättringsmöjligheter genom att integrera kursutvärderingen tydligare i kursen, på schemalagd tid, och ha fler återkommande stunder för utvärdering under längre kurser. Studentinflytandet skulle även kunna höjas genom att utöka antal studentrepresentanter i SYV-rådet. En representant för varje studentkull. Det kan diskuteras vid kommande SYV-rådsmöten. När det gäller studentcentrerat lärande är det viktigt att kursinnehållet mer tydligt fokuserar på studenterna och att lärarna ska använda en variation av metoder (utveckla en metodarsenal) på ett mer flexibelt sätt.

Kursutvärderingar

I SYV-programmet är våra studenters åsikter en viktig del i det kontinuerliga utvecklingsarbetet och därför erbjuds studenter alltid anonyma kursutvärderingar av samband med kursavslut. Vid varje terminsslut publiceras sen sammanställningarna och analyserna av kursutvärderingar på nätet och en kopia läggs i kursens lärplattform i Canvas. Vid nästa omgång kursen går tar vi upp den tidigare kursutvärdering vid kursstarten.

6SYo13 Vetenskapliga perspektiv på studie- och yrkesvägledning, 7,5 hp

Om möjligt sprida ut kursens föreläsningar över längre tid samt spela in dem (beror på lärarens möjligheter). Lägga in något ytterligare tillfälle med frågestund. Längre tid för tentamen (ca 1 timme). Om möjligt lägga in ytterligare "workshop" med stöd för enkätuppgiften. En separat föreläsning med fokus på vetenskapsteori (en timme). Bättre planering med studieverkstaden på UB innan kursstart om deras två inslag

6SYo18 Studie- och yrkesvägledningens praktik, 15 hp:

Studenterna reflekterar kring praktikperiodens längd och upplägg. Några önskar längre praktiktid för att utvecklas mera, andra anger att för studenter med arbetslivserfarenhet kan man fundera om kursens längd och upplägg ska se ut så här. Det är dock Svårt att fullständigt tillmötesgå önskan om olika lång praktikperiod. Det finns möjlighet att för den som har tidigare erfarenheter att ansöka om tillgodoräknande av hela eller delar av kursen, utöver detta planeras i dagsläget ingen förändring gällande kursens längd. Utifrån andra kommentarer vi fått kommer tydligare instruktioner gällande handledarens uppgifter ges innan kursstart. Lärarna planerar för en halvdag uppstart som är gemensam för studenter och handledare. Något vi har nu provat för den första praktikkursen i T3 under HT21.

6SYo28 Karriärutveckling i social och kulturellt perspektiv, 15 hp:

Kursen gavs detta år för sista gången enligt denna kursplan (15hp). Nästa gång kursen ges, VT22, kommer den att vara 22.5 hp vilket möjliggör att flera sociala kategorier kan inkluderas, något som studenterna efterfrågar. Även önskemålet om fler föreläsningar kommer att mötas.

6SYo33 Introduktion till studie- och yrkesvägledning (överbyggare), 12,5 hp

Studenterna lyfter att det är hög arbetsbelastning i kursen samt att struktur varit svår med många uppgifter i gång samtidigt. Kursen gavs för första gången i Canvas. Till nästa kursomgång sker strukturförändring för hela den Överbryggande terminen, struktur och upplägg ses över.

6SYo34 Teorier, metoder och modeller för karriärvägledning (överbyggare), 7,5 hp

Några saker som studenterna lyfter är att det varit utmanande med digitalt, många uppgifter, att det är mycket innehåll på kort tid samt önskat mer tid för samtal och mer feedback på egna samtal. Studenterna ansåg även här att mer tid för övning av vägledningssamtal och feedback är önskvärt. Första gången kursen gavs i Canvas, struktur och upplägg för feedback på samtal och examinationer ses över i kommande planering. Strukturförändring planeras för överbyggande termin inför vt22, kursplan har under VT21 omarbetats.

6SYo35 Samhällsvetenskap, 10hp (överbyggare), 10 hp

Det fanns kritik till att uppgifterna var för stora samt att det var rörigt med tre delmoment. Studenterna önskade mer handledning av lärarna för uppgifterna. Lärarens/lärarnas förslag till förändringar: Inga förändringar. Kursen kommer att ändras i samband med strukturförändring av kurspaketet vilket innefattar översyn av FSR, vilket har skett under Vt21.

6PE055 Examensarbete för Studie- och yrkesvägledarprogrammet, 15hp

De kommentarer som finns talar om att informationen på Canvas är svår att orientera i, även om allt finns där. Det finns också kritik om otydlighet i mallar och ojämnhet i handledningen men också beröm för att handledning varit väldigt betydelsefull för genomförandet. Den övergripande bedömningen av kursen är att den har hög kvalitet (viktat medel 4,07 av 5). Vid nästa tillfälle kommer kursinformationen i Canvas att ses över för att det skall vara lättare att orientera sig i. liksom instruktionerna för genomförandet av examensarbetet.

6NE002 Introduktion till samhällsekonomi, 7,5 hp

En kurs som en del studenter gruvar sig för. Enligt några studenter blev tempot på kursen blev väldigt hög. Några reflektioner från studenterna: *"[D]et är viktigt att vi förstår arbetsmarknadens skiften och prognoser. Men det känns ändå lite långt ifrån vårt framtida yrke med teorier kring marknad och inflation och så vidare. Kan det finnas andra examinationsformer förutom inlämningar och hemtenta? Ett förslag kan vara att genomföra ett dialogseminarium för att diskutera dilemman kopplade till SYV som yrke och då minska ner hemtentan. // Vilka delar har vi mest behov av att förstå inför vårt kommande yrke, och vad kommer vi "komma ihåg" på lång sikt?"* Studenterna är över lag mycket nöjda med kursens upplägg och lärarens pedagogiska insatser. Det är en mycket uppskattad kurs.

Mittutvärdering

En mittutvärdering för T3 studenter sker normalt i slutet av den tredje terminen studenterna går programmet. Under VT21 har mittutvärderingen genomförts något senare. Omställningen från kursplattformen Cambro till Canvas på universitetet har bland annat bidragit till den förseningen. Vi vill garantera studenternas anonymitet och det var ännu inte möjligt i Canvas då, vid starten av vårterminen 2021. Därför genomfördes mittutvärderingen via Cambro med viss fördröjning.

Mittutvärdering för T3 studenter genomfördes i mitten av terminen Vt21. Antal erhållna enkätsvar var 23, varav 7 distansstudenter och 16 campusstudenter. Trots att svarsfrekvensen inte är optimal ger utvärderingen en fingervisning om studenternas uppfattningar kring programmet när de har kommit halvvägs i utbildningen. Merparten av studenterna började sin sina studier på SYV-programmet höstterminen 2019. Flera anger också att de jobbar deltid under sin utbildning, vilket för övrigt är relativt vanligt för distansstudenter.

Studenterna anser att innehållet i programmet är relevant för deras kommande SYV-arbete, merparten (17 av 23) svarar *i hög* eller *i mycket hög grad*. Studenterna har dock olika uppfattningar om de kurser de hittills har läst. Den inledande kursen *SYV:s grunder* har enligt svaren mest relevans, medan kursen *Vetenskaplig perspektiv på studie- och yrkesvägledning* bedöms däremot ha betydligt lägre relevans. Studenternas genomsnittliga uppskattning för kurserna ligger på en hög nivå, d.v.s. att kursernas innehåll enligt studenterna är relevant i hög grad eller mycket hög grad. Generellt tycker studenterna att det finns en del upprepningar mellan olika kurser och att lärarna ska ställa högre krav. Karriärteorierna ska enligt några svar behandlas tidigare i utbildningen och flera studenter vill gärna ha mer om vägledningssamtal, speciellt i relation med kunskap om eleverna i behov av särskilt stöd. Det ska inte glömmas bort att denna studentkull är den sista som läser enligt den gamla programstrukturen. Studenternas synpunkter måste förstås i ljuset av det. En del negativa kommentarer i studenternas svar om kursernas innehåll, upplägg och struktur är förståeliga. Genom ett flertal kursplanrevideringar i samband med den nya strukturen har vi kunnat förbättra en del av dessa brister för den nästkommande studentkullen.

SYV-studenterna är i stort nöjda med sin praktikperiod. De lyfter speciellt trepartssamtalet mellan praktikhandledare, student och universitetslärare. De anser även att praktikuppgifterna i hög eller mycket hög grad var relevanta i förhållande till deras hittills genomgångna studier (20 av 23 studenter). Däremot finns det en del till förbättringsmöjligheter. Flera gånger nämns att studenterna gärna vill ha tidigare praktikkontakter eller kanske att "skugga en syv" under första terminen. De tycker även att mer kunskap om hantering av elever med funktionsvariationer önskvärd. Det är bra att göra praktik tillsammans med en annan student för att bolla idéer och kunna samarbeta kring uppgifterna. Ett flertal gånger skriver studenterna att handledningen kunde varit bättre. Enligt några kommentarer beror bristen antingen på informationen som skickas från universitetet till handledarna, den måste bli bättre, eller så har handledarna bristande kunskaper om handledning av studenter.

På frågorna om balans mellan undervisningsformer och litteratur svara studenterna olika och varierande. En del tycker det har varit en bra balans, andra är mindre positiv. Någon vill ha fler salstentor, medan en annan tycker att seminarier är bra. När det gäller litteraturen så tycker studenterna att den kan bearbetas bättre under föreläsningarna, och de tycker att tydligare krav ska ställas på studenternas insatser vid seminarierna.

När det gäller generiska kompetenser (samarbete, kritiskt förhållningssätt, självständig inhämtande av kunskaper, reflektion, skriftlig förmåga, och muntliga förmåga/samtalsfärdigheter) är enkätsvaren varierande med en positiv skev fördelning mot *i mycket hög grad* eller *hög grad*. Däremot är fördelningen negativ när det specifikt gäller den muntliga förmåga/samtalsfärdigheter. Studenternas kommentarer till avsnittet visar dock på en stark variation. En del studenter säger att de har utvecklat sina generiska kompetenser, många andra pekar på saknaden av feedback från lärarna när det gäller dessa kompetenser. Generellt är det framför allt mera kontakt med lärarna och bättre återkoppling på studenternas kompetenser som efterfrågas.

Studenter upplever inte att de kunnat påverka utformningen av det de hittills läst i programmet. De flesta svarar *till viss del* eller *inte alls* (22 av 23 studenter). Där finns det för lärarna i programmet stora möjligheter att arbeta mer med studentinflytande i fortsättningen. Vi har redan börjat med fler utvärderingstillfällen under pågående kurser. Mer kan dock göras. I den avslutande delen av utvärderingen finns utrymme för kommentarer kring ett antal frågor som handlar om förväntningar på fortsättningen av programmet och vad studenterna skulle vilja påverka i deras fortsatta utbildning. De förväntar sig högre kvalitet, mer struktur, mer och bättre feedback och att vi lyssnar mer på studenterna. Kommentarer riktas speciellt till lärarna på Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap. Några studenterna uttrycker i utvärderingen att det är för mycket fokus på kön, genus frågor, intersektionalitet och sociala kategorier i alla kurser. De anser däremot att det är för lite om ålder, vägledning av personer i behov av särskilt stöd, karriärteorier, och att vägleda vuxna.

I kommentarerna till den sista frågan i mittutvärderingen, där studenterna har möjlighet att tilläga någonting som inte framkommit i utvärderingen, är några studenter särskilt kritiska. Kritiken är av varierande slag men riktar sig främst mot Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap. De andra i medverkande institutionerna (Statsvetenskapliga institutionen, Pedagogiska institutionen, och National ekonomi) lyfts flera gånger som bra exempel. Det är dock långt ifrån alla deltagande studenter i denna utvärdering som svarar på just den fråga (mindre än hälften).

"Finns massor av positivt med kunskapen vi serveras men väldigt mycket att önska av helhet, struktur samordning etc. Upplever även att vi som börjat v 19 inte får hela programmets upplägg presenterat kontra det som gäller from ht 20, vad är skillnaderna?"

Ovanstående kommentar kanske bäst speglar den pågående förändring som vi har inlett i programmet. I den nya strukturen har vi en tydligare introduktion vid programstarten och återkommande information om "den röda tråden" i programmet. Det hjälper studenterna och lärarna att förstå helheten och se sammanhanget. Det här vi börjat med och det kommer vi att fortsätta med.

Det har varit en påfrestande period. COVID-19 pandemin har inneburit betydande prövningar för både lärare och administratörer i SYV-programmet. Under större delar av 2020 och 2021 har lärarna haft en markant högre arbetsbelastning. Allt har tagit mer tid och kraft. Speciellt Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap har under perioder haft brist på lärarresurser. Sjukfrånvaron, avslutningar av tjänst, och nyanställningar har bidragit till en högre arbetsbelastning. Även studenterna ser problematiken:

"Jag upplever att personalbrist är ett återkommande problem. Detta problem tycker jag inte ska bli vårt som studenter, utan detta får universitetet faktiskt lösa. Jag förstår att det är en arbetsplats som alla andra och att det är människor som anställs, så självklart har jag överseende med hur individer inte kan prestera med dubbel arbetsbörda. Men de borde inte behöva göra det, och vi studenter borde inte behöva ta konsekvenserna. Tack alla lärare som kämpar med att ge oss bra kurser och LH!"

Och:

"Jag vet att ni har ett tufft jobb. Att många lärare är på bristningsgränsen. Det har varit ett tufft år och jag förstår att det är lättare för er att alltid ge oss skrivuppgifter, men första årets seminarier och sånt lärde man sig mer av än dessa konstanta 20 sidors uppgifter där det spenderas mer tid på upplägg och struktur än lärande. Tack för en bra utbildning!"

Sammantaget så måste flera av studenternas kommentarer ses i relation till ett antal faktorer. För det första är det Covid-epidemin som har satt sina spår i undervisningen och studenternas upplevda stress.

För det andra, studenternas position i utbildningen; de har kommit halvvägs och flera av deras önskemål kommer förhoppningsvist att uppfyllas senare i utbildningen.

Programutvärdering

En programutvärdering för T6 studenter har genomförts i slutet av VT21. Det är 22 studenter som har deltagit i enkäten; 3 campusstudenter, 12 distansstudenter och 7 överbryggarstudenter (också distans). Svarefrekvensen är tyvärr låg. Studenternas låga deltagande kanske beror på utvärderingens tidpunkt, i princip vid utbildningens slut. Det kan finnas en utbildningströtthet hos studenterna vid den tidpunkten under året, eller så har COVID-19 epidemin bidraget till utfallet varför flera kurser har varit digitala. Lärarna har, till exempel, inte träffat studenterna i ett gemensamt avslut, som i normala fall. Någoting som studenterna även uppmärksammat.

De flesta studenter svarar att deras kunskap i *hög grad* eller *i mycket hög grad* är i överensstämmelse med flera av examensmålen för programmet. Till exempel i frågan om de kan visa kunskap om områdets vetenskapliga grund, att ha kännedom om aktuell forskning, samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, svarar 21 av 22 studenter att de har det i hög- eller mycket hög grad.

Liknande positiv skevhet finns för de övriga examensmålen som är relaterade till olika kunskapsområden. Även frågorna om studenterna har upplevt balans mellan undervisningsformer under utbildningen och balans mellan examinationsformer under utbildningen, så svarar studenterna för respektive område att de har det i mycket hög grad eller hög grad (17 av 22 studenter).

Ett avsnitt i programutvärderingen handlar om generiska förmågor och frågan om studenterna anser att de har utvecklat dessa. Det kan till exempel handla om utvecklingen av deras skriftliga förmåga, förmåga till reflektion, eller den muntliga förmågan. På de flesta frågor svarar studenterna *i hög grad*. Svaren som gäller muntlig förmåga visar dock att studenterna är mindre positiva. De flesta studenter anser att de till viss del fått utveckla den muntliga förmågan. Utveckling av denna generiska kompetens får här uppmärksammas, speciellt med tanke på att några studenter nämner att de även vill ha mer övning i vägledningssamtal och samtalsmetodik.

Studenternas kommentarer kring temat internationalisering och frågan om samverkan med det omgivande samhället är mer diffusa. De funderar nästan vad vi menar med det och när de skulle ha fått det under utbildningen, vilket kan antyda att vi borde lyfta frågorna mer med studenterna i undervisningen. På frågan om studenterna upplever att de kunnat påverka utformningen av programmet under utbildningen är svaren tydliga och klart mindre positiva. De flesta studenter svarar att de *till viss del* eller *inte alls* kunnat påverka utformningen av programmet (21 av 22 studenter). Svaret och kommentarerna liknar resultatet som kunde läsas i Mittutvärderingen. Studenterna efterlyser fler möjligheter att påverka. Som påpekades i analysen av mittutvärderingen ovan, så har lärarna i programmet under Vt21 börjat lägga in fler utvärderingstillfällen i kurserna.

Finns det någonting som kan göras annorlunda i programmet som helhet och i så fall vad? Jämnare bedömning, samsyn och ett gemensamt arbetssätt, högre standard, mer feedback, tydligare struktur i Canvas, är några punkter som nämns. Behovet av bättre samsyn mellan lärarna exemplifieras i nedanstående kommentar:

"När vi i kurser har haft olika handledare eller lärare har vi emellanåt fått vitt skilda direktiv och förhållningssätt. En del har varit väldigt noggranna och strikta med t.ex. formalia medans andra knappt har verkat bry sig om det. Det här tycker jag är extremt oseriöst och orättvist."

Speciellt feedback, återkoppling, är någonting som återkommer i utvärderingen. Studenterna vill generellt ha mer och bättre feedback, någonting som även kom fram i mittutvärderingen. Samtidigt finns det motsägande kommentarer, som också visar att svaren i utvärderingen ska behandlas och tolkas med viss försiktighet.

"Stort tack för genomgående bra, konstruktiv och mycket utvecklande feedback på inlämningsuppgifter och examinationer genom hela studietiden!"

Det finns således studenter som också är nöjda med lärarnas feedback, de vill bara ha mer av det.

Studenterna är i stora drag nöja med utbildningen och anser sig ha fått användbara kunskaper om syv-områdets vetenskapliga grund. De har fått kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen. Även när det gäller insikt i barns, ungdomars och vuxnas utveckling och lärande samt om individers och grupper val och socialisation i ett perspektiv av livslångt lärande, svarar studenterna att de fått dessa kunskaper.

Däremot säger ett antal studenter att de gärna hade sett att de fick lära sig mer om andra verksamheter än grundskolan, gymnasieskolan och övergången däremellan. Andra utbildningsformer som Komvux och folkhögskolor, har fått lite plats i utbildningen, vilket är också någonting studenterna i mittutvärderingen uttryckte. De vill likaså få mer kunskap om vuxnas lärande, livslångt lärande, livslång vägledning, digital vägledning, samt arbetsmarknaden och dess organisationer, även internationella. Mer fokus på karriär, arbetsliv och samhällsutveckling i kurserna.

Den största delen av studentgruppen som deltog i utvärderingen är distansstuderande, de har ett arbete och ofta är de också något äldre, speciellt i jämförelse med campusstudenterna. Precis det som kom fram i mittutvärderingen så uttrycker också distansstudenterna i programutvärderingen att de tycker att många föreläsningar hade kunnat ske via internet eller varit förinspelade så att tiden när de är på campus kunde gå till praktiska övningar. Distansstudenterna träffas inte så ofta på campus och önskar att de få dagar i Umeå kunde effektiviseras.

”Upplägget med distansstudier behöver ses över. Jag är glad över att ha kunnat jobba så mycket hemifrån. Poängen att vara på universitet finns vid seminarium och övningar. Föreläsningar är alldeles ypperligt att ta del hemifrån, utsövd och i bekväm soffa. Extra plus när föreläsningar spelas in och man kan lyssna i bilen till jobbet eller när tid finns.”

Flera studenter har dock yttrat att de hellre vi ha live-streamade introduktioner och föreläsningar än enbart inspelade. Det gäller för lärare i programmet att kunna hitta en bra balans, och att nyttja fördelarna med inspelade inslag när de är som mest fördelaktiga. I de avslutande kommentarerna där studenterna har möjlighet att tillägga någonting som inte kom fram i programutvärderingen eller om det är något studenterna har saknat, så finns det flera punkter som redan nämnts tidigare. En punkt får speciellt lyftas fram. Besvikelsen känns befogad, men är förhoppningsvist en engångsföreteelse:

”[B]erörande examensceremonin tänker jag att ceremonin borde ha kunnat hanteras annorlunda. Besvikelsen av covid och dess påverkan på utbildningen och att inte kunnas ses var redan stor. Besvikelsen att inte kunna ha en ceremoni med sin klass i slutet av en treårig utbildning, då man vill fira, var även den stor. Dock var detta förståeligt med tanke på omständigheterna. Jag tänker dock att man ex. hade kunnat ha en live-streamad ceremoni, i alla fall på programnivå, i stället för en videohälsning.”

Slutligen, det finns en hel del (konstruktiv) kritik från studenterna genom hela programutvärderingen, ibland skarp kritik, vilket är förståeligt, särskilt med tanke på den exceptionella situationen vi har haft under de senaste 18 månaderna. I stora drag är dock studenterna nöjd med sin utbildning. Följande citat ur programutvärderingen får exemplifiera detta:

”Jag är mycket nöjd med utbildningen. Det har varit mycket intressanta kurser och upplägget har varit intressanta. Lärare och handledare har visat ett genuint intresse och de har bidragit med mycket god kunskap i de ämnen de undervisat i.”

Säkring av nationella examensmål⁷

I samband med den pågående omstrukturering av programmet har flera kursplaner reviderats och några nya har tillkommit. Under Ht21 pågår en genomarbetning av alla kursplaner i programmet. Kursernas FSR och kopplingen till de nationella utbildningsmålen granskas av SYV-arbetslaget på Institutionen för TUV. Samtidigt undersöks kunskapsprogressionen och examinationsformer för kurserna i programmet. Granskningen beräknas vara klar under senare hälft av Vt22.

Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning eller andra relevanta utbildningsutvärderingar, till exempelvis utförda av UKÄ.

En kollegial extern granskning planeras ske tidigast Ht22. Syftet med den kollegiala externa granskningen är att den ska bidra till att säkra kvaliteten i utbildningens innehåll och genomförande samt ge stöd för kvalitetsutveckling. Den senaste UKÄ-granskning av programmet skedde 2014 (den dessförinnan 2006 av dåvarande Högscoleverket). Vid 2014 års kvalitetsutvärdering genomförde Universitetskanslersämbetet (UKÄ) en nationell kvalitetsutvärdering av utbildningar som leder till studie- och yrkesvägledarexamen. I utvärderingen granskades i vilken utsträckning studenternas faktiska studieresultat motsvarar de förväntade studieresultaten. Sammantaget visar underlagen på hög måluppfyllelse för samtliga examensmål. Bedömningen för Umeå universitet blev *Hög kvalitet* av studie- och yrkesvägledarexamen.

Verksamhetsplan för programmet

Verksamhetsplanen beskriver kort vilka kvalitetshöjande åtgärder programmet kommer att fokusera på under kommande år.

Praktiken är en viktig del inom SYV-programmet, dels för att studenterna får mer förståelse för kopplingen mellan vetenskap och den beprövade erfarenheter, dels för att studenterna får kontakt med sin blivande yrkesroll. Syv-rådet och kursansvariga för de två praktikkurser i programmet har ett tätt samarbete med lärarhögskolans praktiksamordnare och de avnämarna i regionen. Särskilt samarbetet mellan Umeå kommuns SYV-verksamhet och medarbetarna i programmet har intensifierats under de senaste åren. Det har funnits önskemål från både Umeå universitet och avnämarna att starta en utbildning för SYV-handledare i fältet. Vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap börjar nu förberedelsen för att kunna starta en **handledarutbildning för verksamma studie- och yrkesvägledare** Vt23. Det är tänkt att kursen blir en fristående kurs på 7,5 hp som ges på distans. Studietakten blir 25 procent. När det gäller praktik för övrigt så kan lärarna i programmet låta studenterna ha **fler kontakter med sin kommande yrkesroll**, inte bara inom de fastställda praktikperioderna utan även genom fältstudier eller att lärarna inbjuder verksamma vägledare /alumni som gästföreläsare.

Under det kommande året kan internationaliseringsprocessen ta fart igen genom att undersöka möjligheterna **för internationella utbyten**, för både studenter och lärarna (se även uppföljningen av åtgärdsplanerna för 2020 och 2021 på nästa sida).

Under Vt22 ska **granskningen av kursplaner och programmatrisen** slutföras. Kopplingen mellan nationella examensmål och kursernas FSR ska säkras. Det handlar även om progression och fördjupning av kunskaperna, samt examination och kurslitteratur i hela programmet. Det är ett nödvändigt arbete inför en tänkt kollegial extern granskning och en kommande UKÄ-utvärdering.

Bevaka genomströmningen i programmet. Antal antagna studenter vid programmets start och antalet som senare examineras. På sikt borde vi öka examineringsfrekvensen. Den kan ske dels genom ett ökat intag, dels genom att minska bortfall och avhopp under utbildningen. Det behövs en tydligare och tidigare uppföljning av de studenters som hoppar av programmet eller temporärt avbryter utbildningen.

Som nämndes i verksamhetsberättelsen ovan så finns det ett samarbete mellan forskning och utbildning inom SYV-programmet. Forskningsresultat i form av artiklar och litteratur används i många kurser. Kommande året vill SYV-rådet **intensifiera kopplingen mellan forskning som berör SYV-verksamhet och utbildningen i programmet**, inte minst med tanke på uppstarten av den nya forskarskolan *FinnFram*. Det finns möjligheter att fördjupa samarbetet mellan forskning och utbildning. Aktiva forskare bör ha inslag i flera av SYV-programmets kurser.

Ett **mer kooperativt och kollegialt lärande** behövs i programmets kurser. Den pågående kursplanegranskningen kan hjälpa i den processen. Likaså kan de regelbundna lärarlagsträffar som sker inom Institutionen för TUV och SYV-rådets möten bidra till bättre kommunikation och informationsspridning. SYV-rådet behöver förstärka samarbetet med Lärarhögskolans nya utbildningsledare inom SYV-programmet, i synnerhet kring **uppföljningen av tidigare åtgärdsplaner** (se mer om dessa på nästa sida).

Uppföljning av åtgärdsplaner för 2020 och 2021

	2020	2021	Status/ kommentar
Informationshantering	Inom SYV-programmet finns möjlighet att förbättra informationshanteringen, inte minst genom ett fortsatt arbete med att skapa en struktur som säkrar interaktion och dialog mellan lärarhögskolans ledning, utbildningsledare, programansvarig och lärarna i programmet.	Fortsatt arbete under året med att förbättra informationshanteringen inom programmet. Bland annat med en gemensam Canvas-sida samt en tydligare informationsström mot studenterna. Detta bör på något sätt stämmas av med studenterna mot slutet av året.	En gemensam Canvas-sida för SYV-programmet finns sen Vt21, även ett nyhetsbrev från LH sen Ht21. För att diskutera programöverskridande frågor möts programrådsordföranden vid två tillfällen per termin tillsammans med Lärarhögskolans ledning (det s.k. ROT-möte).
Avtal för praktik	Översyn av om SYV ska ingå i det generella VFU-avtalet, eller om det ska skrivas ett eget avtal för praktiken inom SYV.	Fortsatt med översyn av om SYV ska ingå i det generella VFU-avtalet, eller om det ska skrivas ett eget avtal för praktiken inom SYV. Bör praktik i SYV-utbildningen kallas VFU?	En strategisk grupp för VFU/praktik inrättas vid Lärarhögskolan från och med 2020-11-09 tills vidare. Programrådsordförande för SYV deltar. VFU-avtalet gäller från och med 1 juli 2019 till och med 30 juni 2024. Avtalet omfattar dock inte praktik för studerande i SYV-programmet.
Internationalisering	Se över möjligheter till lärarutbyte, då det är lättare att få i gång studentutbyte om lärare själva varit på plats.	Fortsatt med att se över möjlighet till lärarutbyte, då det är lättare att få i gång studentutbyte om lärare själva varit på plats.	Covid-19 epidemin har fördröjt aktiviteter. Det finns en förhoppning att ta upp diskussionerna med LH igen under slutet av 2021.
Sammansättning SYV-rådet	En ledamot från varje institution som medverkar i programmet bör ingå. Kommentar: Torbjörn Lindmark, Pedagogiska inst. är adjungerad till rådet 2020. Återstår att hitta en permanent lösning då rådets bedömning är att en ledamot från Pedagogiska inst. behöver ingå i rådet mot bakgrund av kursuppgiften.	Torbjörn Lindmark (Pedagogiska inst.), Ulrika Engfors Holmbom (TUV) samt Magnus Blomgren (Inst. för statsvetenskap) har begärt entledigande från programrådet för SYV-programmet. Christer Mårtensson (Pedagogiska inst.), Maria Söderholm (TUV) och Veronica Strandh (Inst. för statsvetenskap) har av föreslagits som nya ledamöter för perioden 2021-02-17 – 2021-12-31.	Styrelsen för LH beslutar under Ht21 att utse följande ledamöter till SYV-programrådet för perioden 2022-01-01–2025-12-31: -Ron Mahieu, Inst. TUV (ordförande) -Annica Brännlund, Inst. för TUV -Maria Söderholm, Inst. för TUV -Veronica Strandh, Inst. för statsvetenskap -Christer Mårtensson, Pedagogiska inst. -Vakant plats
Översyn kurspaketet för Överbryggare	Strukturen för den överbryggande kursen ska ses över så att den anpassas efter den reviderade SYV-utbildningen. Ska ges Vt. 2022. Gunnar Schedin är utsedd till utredare och har påbörjat uppdraget.	Följa upp implementering (från antagning och framåt) för den nya överbryggande terminen Utredningen färdigställs. Förslag till anpassningen finns.	Tre nya kursplaner finns. Kursen för överbryggare börjar Vt22. Bevaka antagningen Vt22 och studenter som har haft studieuppehåll. De nya kursplaner och ändrade kursordningen kräver det.
Genomströmning		Följa upp genomströmning (avhopp och examina) samt antagning till programmet över tid.	Fortsätta med att följa upp genomströmning (avhopp och examina) samt antagning till programmet över tid.